

Tõstamaa Gümnaasium

Nr. 7 (189) / september 2012

Tõstamaa valla ajaleht

Tõstamaa Keskkooli 2012. aasta 1. klass: Brian Blumfeldt, Jaana Klaas, Maarjo Käär, Elise Lember, Jaan Luhamaa, Rita Niine, Mairold Nuut, Mai-Ann Otsmann, Markus Press, Jens Siig, Lauri Tuhkanen ja klassijuhataja Kaarin Reinson.

Tere kool!

Tõstamaa Keskkooli 12. klassi õpilased Ralf Aksin, Keiu Anderson, Sergio Berggrünfeldt, Heiko Häng, Kaarel Kase, Liis Leerima, Heidi Möttus, Maarja Press, Maarjan Rand, Ly-Andra Pärnaste, Jüri Säask, Kristiina Vassiljeva koos klassijuhataja Inger Vahuveega. Eks elu näitab, kes neist oma tuleviku kodukandiga seob, edukat viimast kooliaastat igatahes.

Koolikell kutsub koos tööle

Tas on looduses sügismärgid, mis on signaals, et algamas on uus kooliaasta. Tõstamaa vallas alustas 1. septembril 2012 lasteaija-aastat kahes rühmas 37 eelkoolialist ja kooliaastat 168 õpilast (põhikooliosa 142, gümnaasium 26). Esimesse klassi astus 11 ja kümnesse klassi 6 õpilast.

Igale omavalitsusele on hariduselu kui tulevaste piirkonna elanike ja selle kaudu ka kohaliku tuleviku kujundamine väga oluline.

Tõstamaa valla tegevusest ja rahalistest vahenditest moodustab haridus investeringuid arvestamata 44 %. Protosentuaalselt on number suur, summaarselt aga kindlasti mittepiisav kõigi hariduslike soovide ja ideede realiseerimiseks.

Mida haridusele eraldatud raha eest saadakse ja kui kvaliteetne on tulemus, kuidas mõjub see piirkonna tulevikupele, sõltub eeskätt õpilaste õpetajate ning lastevanemate koostöö tulemuslikkusest.

Vallaelarvest haridusele eraldatust korraldatakse lasteaija ja keskkooli töö, tasutakse teiste omavalitsuste haridusasutustes õppijate kohamaksud (69 EUR i kuus), korraldatakse õpilastransporti nii oma õpilastele kui tasutakse õpilaste sõidu eest tavaliiinidel, kaetakse nii kohapealsed huvihariduse kulud kui maksatakse linnas huviringides osalejate kohatasud, antakse tasuta koolitoit kõigile õpilastele, on õpilaskoduvõimalus, tehakse vajalikud investeringud jne.

On selge, et kellelegi kulbiga tarkust pähe panna ei saa ja kui õpilasel puudub õpimotivatsioon, jooksevad õpetajate pingutused suuresti tühja. Õpimotivatsiooni ku-

jundamisel on väga oluline kodu toetus ja hoiakud. Suuresti on õpilane oma koduste hoiakute ja töökspidamiste peegel ja kui räägime kooli õppe-kasvatustöö tulemuslikkusest, siis suur osa on selles vanematel.

Kui õpilasel õppimistahe olemas, sõltub palju õpetajast ja tema poolt pakutavast. Kas suudetakse õpetada ja kasvatada nii, et õpilastel säiliks õpihuvi kooli lõpuni, ei kalduks nad kõverale teele, kuni jätaks välja huvialad, tehtaks õige kutsevalik, kujuneks välja aktiivne ühiskonnahoiak, positiivne ellusuhtumine jne.

Kas õpetaja annab oma tunni õppeprogrammi raames ära ja kella kõlades lahku või jätkub tegevust rohkemaks. Teadmisi annavad ainetunnid, eluhoiakuid kujundab suuresti ka tunniväline tegevus.

Ajalooliselt on häid õpetajaid nimetatud maa soolaks. Tundub, et maal, kus sotsiaalne tihedus väiksem, on iga õpetaja roll väljapaistvam ja samas ka ootused õpetajale suuremad.

Loomulikult on tähtsaim kvaliteetsete ainetundide andmine. Kuid ideaalis võiks näiteks muusikaõpetaja lisaks tundide andmisele olla ka muusikalise huvihariduse ja ka täiskasvanute muusikaelu eestvedaja, bioloogiaõpetaja kooliaia ja keskkonnahariduse edendaja, kehalise kasvatuse õpetaja kohaliku spordielu eestvedaja, ajalooõpetaja kodu-uurimise ja muuseumitegevuse juht jne.

Rahalisi võimalusi selleks pakuvad mitmesugused projektivõimalused. Määravaks on siiski õpetaja enda pealehakkamine-tehatahtmine ja kui see olemas, on omavalitsus neid tegevusi püüdnud

võimaluste piires igati toetada. Et selline laiem lähenemine õpetamisele võimalik on, seda on näidanud mitmed praegused ja endised Tõstamaa õpetajad, keda võib julgelt nimetada eespoolmainitud „maa soolaks“.

Lepinguga fikseeritakse töökohustused, likvideerides seega olukorra, kus üks õpetaja on sama palga eest palju rohkem kui teine.

Enda kogemustest kehalise kasvatuse õpetajana võin öelda, et sportimine muutus tunduvalt aktiivsemaks ja tõsisemaks, kui lisaks kehalise kasvatuse tundidele ja koolispordile käivitus kõrval ka täiskasvanute spordisüsteem ja õpilased nägid, et ka täiskasvanud peavad seda oluliseks, tekkis võimalus sportida koos vanematega või olid need vähemalt pealtvaataja rollis.

Aastaid on räägitud õpetajate madalast palgast ja olukorrast, kus õpetaja peab normaalse tasu teenimiseks töötama tunduvalt üle normkoormuse ning piltlikult öeldes pole tal aega ega jõudu olla enam eespoolkirjeldatud maa sool olla.

Et see nii on, näitab noorte õpetajate vähenemine pealetulek, mille peamiseks põhjuseks pean pingelist ja suurt töökoormust ning sellele mittevastavat tasu. Tihti peetakse elukutseid põlvest põlve ja kardan, et täna soovivad paljud pedagoogid oma lastel küll mõni muu amet vaadata.

Haridusministri poolt järgmise aasta õpetaja palgaks lubatud 700 eurot on jäänud hiljaks, sest täna peaks see number veelgi suurem olema. Küll aga pean põhjendatuks kava, kus kooli direktorile antakse suurem õigus palgavahendite kasutamiseks ja kus lepinguga fikseeritakse töökohustused, likvideerides seega olukorra, kus üks õpetaja on sama palga eest palju rohkem kui teine.

Väga oluline on koolis õpetada nägema oma kodukoha väärtusi ja õpetada, kuidas siin toime tulla, täisväärtuslikku elu elada ja kuidas siinset ise oma tegevusega veelgi paremaks muuta. Omaette väärtuseks on kasvatamine kogukonnas ja tunnetamine, et ollakse selle täisväärtuslik liige.

Siis on võimalik peale õpinguid ja nn. „mõningast ilmas ringivaatamist“ otsustada, kas tahetakse siia tagasi tulla või mitte.

Ehk on just koolides oma kodukoha võimalustele-väärtustele liiga vähenemine tähelepanu pööramine ja nn. „suurlinna tulede“ propageerimine maaelanikkonna vähenemise üheks põhjuseks. Ehk on see ka üks põhjust, miks Tõstamaal alustas 10 aastat tagasi 1. septembril kooliteed rekordarv 292 õpilast (tõsi, põhjuseks ka koolivõrgu ümberkorraldused) ja tänavu 168.

Öeldakse, et õppida pole kunagi hilja, pidades sellega silmas, et targemaks saada ja juurde õppida on võimalik kogu elu. Tänapäeval räägitakse palju täiskasvanuõppest, väga populaarseks on saanud väärivate ülikoolid. Selle eeskujul võiks ehk ka Tõstamaa kooli juures käivituda küll mitte väärivate ülikooli, aga väärivate kool küll.

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood,
Pootsi pood, Tõstamaa bensiniijaam, Tõhela raamatukogu.
Trükikoda Hansaprint
Tiraaž: 450 tk

JUHTKIRI

Hariduse kvaliteedi hindamine on keeruline, kuna hinnang peitub alati ka vaataja silmades. Koolis oleme suuremal-vähemal määral kõik käinud, sellest protsessist osa saanud ja seetõttu peame end sellel alal asjatundjateks. Ühest hinnangut on raske anda ka seetõttu, et koolielu koosneb paljudest eri tahkudest.

Piltlikult öeldes algab hinnang sellest, kas õpilased oskavad viisakalt teretada kuni tasemetööde ja lõpueksamite tulemusteni. Kindlasti ei saa mõnda näitajat absolutiseerida kuid tänavuste lõpetajate 105. tulemus üleriigilises pingereas 230 kooli hulgas on maakeskkooli kohta, kuhu õppima pääsemiseks ei pea konkursi läbima, igati tunnustust vääriv tulemus.

Vaadates ka paljusid teisi näitajaid, olen veendunud, et Tõstamaa lasteaiast on võimalik saada hea alusharidus ja Tõstamaa keskkoolist hea põhi- ja keskharidus kui lisaks õpetajatele pingutab ka õpilane ja tulemuste vastu tunneb huvi ka kodu.

Uue õppeaasta algul räägitakse ikka sellest, mis muutunud paremaks.

Tõstamaa keskkool peaks alustama uut kütteperioodi energiasäästuprojekti toel ehitatava uue küttesüsteemiga, mis peaks vähendama kulusid ja võimaldama vabanevad vahendid kasutada õppetöös. Uuendatud on arvuti-klassi arvutipark.

Tõstamaa lasteaias ei saanud küll hoovi korrastamiseks ja mänguväljaku uuendamiseks esitatud projekt rahastamist kuid omaosaluseks mõeldu arvelt korrastame aia ja uuendame mänguväljakut vahendatud mahus.

Kohaliku hariduse sisu ja kvaliteedi määrab õpilaste, õpetajate, lastevanemate, lasteaija- ja kooli juhtkonna ja töötajate ühise tegevuse tulemuslikkus. Soovin kõigile edukat kooliaastat, positiivsust ja sära silmadesse.

Toomas Rõhu,
vallavanem

Toetustest ja toetamisest

Sotsiaaltoetustest

Aeg ajalt on valla kodulehe külasteraamatus tõstatatud küsimused sotsiaaltoetuste maksmisest: kes saab millist toetust, millal toetus välja makstakse, kes saab toiduabi, küsimused küttepuudest jne. Igasugune abi on individuaalne ja seepärast pole koduleht õige koht nende küsimuste lahendamiseks ning eelkõige on ikkagi vaja pöörduda vallavalitsusse sotsiaaltöötaja poole.

Allpool toome üldise ülevaate toetustest. Toetused jagunevad riigi poolt ettenähtud toetusteks, mille määramist ja maksmist korraldab vald ning valla oma eelarvest makstavateks täiendavateks sotsiaaltoetusteks. Lisaks korraldab vald EU toiduabi jagamist.

Toimetulekutoetus

Eesti riigis ei jäeta toimetulekuraskustesse sattunud inimesi toetuseta, vaid toimetulekuraskustest ülesaamiseks on toimetulekutoetus.

See on riigi toetus abivajajatele, mida maksab kohalik omavalitsus. Toimetulekutoetus ei ole ette nähtud elus pidevaks toimetulekuks, vaid ajutiselt toimetulekuraskustest ülesaamiseks. Loomulikult võiks toetus alati olla suurem, kuid tänased eesti maksumaksjad suudavad kokku panna just niipalju raha, et maksta sellist toimetulekutoetust.

Toimetulekutoetuse arvu- tamiseks on valem seadusest tulenevate alustega ning abivajajad peavad esitama ise andmed sotsiaaltöötajale.

Alused toimetulekutoetuse määramiseks ja maksmiseks, samuti toimetulekupiiri kehtestamiseks sätestab Sotsiaalhoolekande seadus.

Toimetulekupiiri suurus kehtestatakse Riigieelarve seadusega. 2011. aastast on toimetulekupiir üksi elavale inimesele ja pere esimesele liikmele 76,70 eurot ning pere iga järgneva liikme kohta 61,36 eurot.

Toimetulekutoetust on õigus taotleda üksi elaval isikul või perekonnal, kelle netosissetulek pärast eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri.

Toetus arvestamisel võetakse aluseks kõik järgnevad sissetulekud:

- ▶ töötasu, vanemahüvitis, elatisraha, töövõimetuslehe alusel makstav hüvitis, pension (kõik pensioni liigid), puudega vanema toetus, hooldajatoetus, riiklikud peretoetused, töötutoetus, tulu ettevõtlusest ja individuaalsest tööalasest tegevusest, tulu kinnis- ja vallasvara müügist ning rentimisest, tulu väärtpaberite ja erastamisväärtapaberite müügist, stipendiumid, õppetootus, honorarid, muud sissetulekud.

Seejuures ei arvestata järgmisi sissetulekuid:

- ▶ ühekordsed toetused, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstav toetus (v.a puudega vanema toetus), riigi tagatisel antud õppelaen.

Tööturuteenuste- ja toetuste seadusel alusel tööturukoollituses osalemise korral makstav stipendium, sõidu- ja majutustoetus ning tööpraktikas osalemise korral makstav sõidu- ja majutustoetus.

Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse arvesse järgmised jooksval kuul tasumisele kuuluvad alalise eluruumi alalised kulud:

- ▶ tegelik eluaseme üür;
- ▶ kütteks ja soojaveevarus- tuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- ▶ tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuste maksumus;
- ▶ tarbitud elektrienergia maksumus;
- ▶ tarbitud majapidamisgaasi maksumus;
- ▶ maamaksukulud, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;
- ▶ hoone kindlustuse kulud, mis on arvestatud kasutatavale eluruumile
- ▶ tegelik olmejäätmete veo-

tasu.

Alalise eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevusi ei arvata eelnimetatud kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvelt.

Toimetulekutoetus määratakse jooksvaks kuuks. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata. Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks vallavalitsusele, kelle halduspiirkonnas ta alaliselt või püsivalt elab.

Toimetulekutoetuse maksmist reguleerivad õigusaktid on:

- ▶ Sotsiaalhoolekande seadus
- ▶ Eluruumi alaliste kulude piirmäärade kinnitamine toimetulekutoetuse määramisel

Hooldajatoetus

Vald korraldab ka puudega isikute hooldajatoetuse määramist ja maksmist. Hooldajatoetuse maksmise eesmärk on tagada keskmise, raske või sügava puudega isikule igapäevane kõrvalabi, juhendamine ja järelevalve, mis toetab puudega isiku iseseisvat toimetulekut.

Hooldajatoetust määratakse juhul, kui hooldusvajadusega isiku iseseisvat toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaal- ja/või haridus- teenuste, täiendavate toetuste või muu abi osutamise- ga. Hooldajatoetuse maksmist reguleerib Tõstamaa Vallavolikogu määrusega kinnitatud:

- ▶ Hooldajatoetuse määramise ja maksmise kord

Vallaelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

Vald võib määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi vastavalt oma võimalustele kohaliku omavalitsuse eelarvest kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

<<algus lk 3

Vastavalt Tõstamaa valla sotsiaaltoetuste määramise korrale võib vahendite olemasolul maksta järgmisi toetusi:

- ▶ lapse sünnitoetus (suurus 2012. aastal 200 eurot)
- ▶ esimesse klassi astuva õpilase toetus (suurus 2012. aastal 50 eurot)
- ▶ erakorraline toetus õnnetusjuhtumi korral (suurus otustatakse igal konkreetsel juhtumil eraldi)
- ▶ küttepuude toetus
- ▶ muudel juhtudel eraldatav sotsiaaltoetus, mida vald võib rahaliste vahendite olemasolu korral määrata ja maksta vähekindlustatud isiku või perekonna toimetuleku toetamiseks järgmistel juhtudel:

- 1) toetus puudega lapse perele transpordi kulude hüvitamiseks õppeasutusse, hooldekandeaustusse või lasteaia erivajadustega laste rühma;
- 2) hooldus- ja abivahendite ostmiseks või rentimiseks tehtud kulutuste osaliseks hüvitamiseks kuni 50% isiku enda kanda jäävast vahendi maksumusest aastas;
- 3) erivajadusega isikutele ja lastele ravipriilide kompensatsiooniks kuni 31.96 eurot aastas ühe isiku kohta;
- 4) erivajadusega isikutele ravikulude osaliseks katmiseks kuni 31.96 eurot aastas ühe isiku kohta;
- 5) taastusravi kuludeks erivajadusega inimesele kuni 31.96 eurot aastas;
- 6) muudeks eelpool nimetatud toetusteks, mis parandavad isiku või perekonna igapäevast toimetulekut või elukvaliteeti.

Küttepuude toetusest

Vald on seni varunud küt-

tepuid valla teede äärtest ja vallale kuuluvatelt kinnistutelt. Sellise puudevaru olemasolul jagati need täiendavalt abivajajatele.

Tänaseks on küttepuude varud otsakorral ja seetõttu on lähtunud puude eraldamisel avalduse esitanud isikute abivajadusest ja nende sissetulekust.

Küttepuid eraldatakse üksi elavale üksikvanurile (lasteta), töövõimetuspensionäridele, puudega isikule, kellele sissetulek jääb alla 210 euro kuus ja ootamatult raskesse olukorda sattunud perele.

Euroopa Liidu toiduabist

Euroopa Liit jagab kuundenat aastat toiduabi puudust kannatavatele isikutele.

Abisaajad määratleb iga vald ise oma seisukohast lähtudes.

Abisaajate määramise aluseks on perekonnaliikmete sissetulek ja majanduslik toimetulek.

Tõstamaa vallavalitsus jagab Eesti Punase Risti volitusel sotsiaalabi korras toiduabi eelkõige toimetulekuraskustes

- ▶ üksi last (lapsi) kasvatavale vanemale
- ▶ eestkosteperele (täiskasvanud kui alaealised lapsed)
- ▶ paljulastelistele peredele (kolm ja enam last)
- ▶ üksi elavatele töövõimetuspensionäridele ja puudega isikutele, kelle pension on alla 260 euro
- ▶ üksi elavatele eakatele, kelle pension on alla 260 euro
- ▶ puuetega isikutele, kellele on määratud vallavalitsuse korraldusega hooldaja
- ▶ töötutele

Tõstamaa vallavalitsus

Lasteaia mured ja

Alles see kevad oli, kui saatsime lasteaia kooli 9 tulevast koolijütsi. Nüüd juba sügis käes ja lastel uued uhked vormimütsid peas. Suve aga vahepeal mulle tundub vist ei olnudki....

1. juunil tähistasime lastekaitsepäeva. Seekord pidasime lasteaia sünnipäeva ja lapsed ning õpetajad olid kostümeeritud klounideks. Õpetajad tegid lastele näomalinguid, üheskoos valmistati küpsisetorti, käidi raamatuko-

gus Margega meisterdamas, jalgrattavigursõitu viis läbi konstaabel Signe ja külakosti tulid tooma lasteaia vilistlased N-klubist. Nad laulsid ja tantsisid tolleaegseid lastelaulu ja -tantse. Täname kõiki abistajaid ja muidugi suur tänu politseile ja N-klubile komide eest!

Suve jooksul paigaldati käsitöötuppa, juuksuri tööruumi ja keldrisse automaatne tulekahjusignalsatsioon, mis neis ruumides seni puudus. Pikisilmi ootame aga mänguväljakutele uusi mänguvahendeid.

Uut on veel niipalju, et tel-

Alates septembrist on kõik beebid koos vanemaga oodatud Tõstamaa noortekeskusesse **BEEBIDE JA VÄIKELASTE MÄNGURINGI**.

Kohtume teisipäeviti kell 11.00.

Kontakt: Jaanika Soosaar
jaanikasoo@gmail.com

a rõõmud

lisime lasteaiale vahva mummulise logo kunstnik Kaili-Lotta Juhkamilt. Kavandeid valmis päris palju ja üsna raske on valikut teha, sest kõik on nii armsad, lihtsad ja kodused. Õpetajad soovivad käesoleval aastal panna oma rühmadele nimed nagu paljudes teistes lasteaedades. Ehk on kellelgi meile mõni tore nimi pakkudagi?

Alates sellest sügisest saame ka lasteaiale PRIA-lt koolipuuviljatoetust. Lastele võib pakkuda lisapalana õunu, pirne, ploome, marju ning juur- ja aedvilju. Tsitruselisi, banaane, viinamarju

ja arbuusi aga toetuserahadest osta ei lubata.

Soovime tänada Karoliinet ja tema sõbrannasid vallapäevadel teenitud raha lasteaiale annetamise eest! See on meile kindlasti laste mänguvõimaluste rikastamisel väga suureks abiks!

Lõpuks palve kõigile, kes kasutavad jalavaeva vähendamiseks teekonda läbi lasteaia õue asutustes või rahvamajas käimiseks – palun tulge jalgrattalt maha ja sulgege enda järel värav! Ka siis, kui see oli enne teid lahti jäätud. Sama kehtib jalakäijate kohta. Kui lapsed on õues võiks jalgratst kätte kõrval lükata. Olude sunnil oleme hakanud soetama trosslukke ja väravaid lukustama. Koortega on kategooriliselt keelatud läbi lasteaia õue jalutada, olgu ta või rihma otsas. Sest paraku kukitab ja sirsub koer sinna, kuhu juhtub. Tervisekaitseõuded on väga ranged ning laste turvalisuse ja ohutuse tagamiseks on meil veel väga pikk tee käia.

Kui kellegi koduaias on sel sügisel õunu-pirne-ploome rohkem, kui endal vaja läheb, oleksime väga tänulikud mõne korvitäie kodumaise kraami eest!

Aita Lind,
lasteaia direktor

Noored asusid ruulima

Suvi lendas kiiresti mööda ja nüüd on aeg noorsootöö ja huvitegevus taas käima lükata. Enne kui uute plaanide juurde minna, räägin toredast 4H laagrist Mammastes.

Eesti 4H on noorteorganisatsioon, kuhu kuuluvad nii linna- kui ka maanoored alates 7. eluaastast. Suurem osa liikmeid on koondunud klubidesse. Tõstamaal on selleks oma 4H klubi nimega „Positiivne“. Liikmeid on praegu 13.

Eesti 4H korraldas Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel NIP (Noore Isiklik Projekt) juhendite konkursi, et luua uusi tööjuhendeid, kus läbi katsete, vaatluste, kunsti ja käsitöö õpiksid noored tundma loodust. Meie klubist osales sellel konkursil Kristiina Sireli, kelle projekti teema oli „Koortekarvadest padi“. Konkursi võitjad avalikustati augusti keskel. Nimekirjas oli ka Kristiina. Võitjatele korraldati Põlvamaal Mammaste Tervisespordikeskuses tasuta laager. Laager oli vahva. Toimus paadiretk Ahja jõel, ronisime ronimisseinal ja Coca Cola kastide otsas.

Teisel päeval käisime Taevaskojas matkal, meisterdasime kunstniku juhendamisel konservitopsidest pliiatsitopse ja vinüülplaatidest pilte ning kellasid. Jäime laagriga väga rahule.

Laagrist puhununa, tuleb mõtted viia uuele õppeaastale. Traditsioonilised kooli üri-

tused on läbi mõeldud ja plaani võetud ning ka midagi uut ning huvitavat lisandumas, näiteks uhke moeetendus. Kevadepäevadel tuleb sõpruskool Broceni, Lätimaalt, soojalt vastu võtta. Jätkub Tõstamaa noortevolikogu töö ning ka õpilasiesindus lööb koolielu arendamisele kaasa. Hetkel käib koolis spordi- ja huviringide käivitamine.

Noortekeskus on suvepuhkusel tagasi ja alates 2. septembrist on noored keskusesse oodatud uutel lahtiolekuaegadel. Kuna eelmisel aastal olid ukсед valla esmaspäevast laupäevani, aga laupäevadel jäi külastajate arv väga kesiseks, siis sel õppeaastal suurendasime lahtioleku aega tööpäevadel (E – R 13:00 – 20:00) ning laupäeval ja pühapäeval on noortekeskus kinni ning noored on pere rüpes vanematel abis. Paljud õpilased sõltuvad bussiliiklusest ja näiteks algklassi õpilastel on juba 12-13 ajal tunnid läbi, seega oli igati mõistlik otsus, et juba kell 13:00 on noortekeskus avatud.

Noortekeskuse tegemistest saab ülevaate valla kodulehel ja operatiivsem info asub Facebook'is: www.facebook.com/nooredruulivad

Aega ei ole raisata, tuleb tegutseda. Jõudu ja innustavaid uusi ideid noortele ning nende juhendajatele ja kõige tähtsam – et mõtted ka toetust leiaksid ja ellu rakenduksid.

Karoliine Kask, kooli huvijuht

Lugupeetud Tõstamaa kaugkütte tarbijad

□ Alates 10. oktoobrist on Tõstamaa aleviku kaugkütte piirkonnas uueks soojusenergia väljamüügi piirhinnaks 48,81, koos käibemaksuga 58,57 €/Mwh.

Hind on kooskõlastatud Konkurentsiametiga ja pärast nendepoolset põhjaliku analüüsi loetud põhjendatuks (Konkurentsiameti otsus 27.08.12 nr 7.1-3/12-102). Seni kehtis hind 47,90, koos käibemaksuga 57,48 €/Mwh. Hinnatõus on alla 2 %.

Kellegile ei tee hinnatõus rõõmu, aga arvestades sisendite hinnatõusu on see siiski paratamatu. Tõstamaa hind on üks Pärnumaa madalaima, võrdluseks Pärnu uus hind 53,29, koos käibega 63,94 29 €/MWh. Kehtivate hindadega on võimalik tutvuda ka Konkurentsiameti kodulehel.

Tõstamaa soojusenergia hinda on õnnestunud seni madalal hoida tänu renoveeritud katlamajale ja kütetras-sidele. Tarbijatel on võimalik saavutada energiasäästu, tehes ka oma hoonetes energiasäästuks vajalikud tööd. Eeskujuks on korteriühistu Nooruse 6.

OÜ Sufe

112

□ 8. augustil kell 10.07 käisid päästjad Tõstamaa alevikus, kus teele oli langenud tänavavalgustusliin.

Päästjad kontrollisid sündmuskoha üle ning andsid sündmuse üle kohaliku omavalitsuse esindajale.

□ 5. augustil kell 08.46 kutsuti päästjad appi Tõstamaa valda Seliste külla, kus kaevu oli kukkunud veis.

Päästjate saabudes selgus, et lihavesi oli kukkunud ligikaudu kahe meetri sügavusse veega täidetud kaevu ning veest paistsid vaid looma selg ja pea. Päästjad said kohaliku inimese käest traktori ning aitasid selle abil looma kaevust välja.

Mõisal oli tegus suvi

Tõstamaa mõis on olnud pikka aega piirkonna üheks peamiseks vaatamisväärsuseks ja paigaks, kuhu inimestel ikka asja on olnud.

Ka sel suvel külastas mõisamaja palju inimesi ning põhjuseid oli selleks piisavalt. Nimelt mängiti taas kord möödunud suve menüütki „Pruutide kool“. Kokku oli etendusi 12, millest ühel võeti näitemäng ka linti ja mängiti kogu eesti rahvale 1. septembril telekanalil ETV2 ette. Kuidas etendus telelinal oli, seda oskab iga vaataja ise kommenteerida.

Aga teatrisuvi ei piirdunud ainult ühe etendusega, vaid lavale tuli Gerda Korde-metsa tuliuus tükki „Surm, sünd ja laulatus“, mille tegevustik samuti Tõstamaa ja siinsete härrastega seotud. Etendati seda tükki vaid üheksa korda ning võib ainult rõõmuga olla, et publik sellegi näidendi soojalt vastu võttis.

Muidugi oli pealtvaatajate hulgas neid, kes ütlesid, et pruudid paremad, samas kui teisalt arvati, et ikka surm oli parem. Mine sa võta kinni. Kel see etendus aga nägemata jäi, siis tuleks järgmisel suvel varakult hakkamas olla, et kohe kui piletimüük lahti läheb, siis pääse endale lunastada.

Kokku külastas „Pruutide kooli“ etendust ca 1620 inimest ning „Surm, sünd ja laulatus“-etendust ca 1420 inimest. Üldse kokku külastas Tõstamaa mõisa suve jooksul ca 5800 inimest.

Aga mõisasuvi ei piirdunud vaid etendustega. Külastajatel oli võimalus uudistada ülihuvitavat kinoajaloo näitust „Kinoajalugu esemetes“, mida kureeris Jaak Elling ning mida jõudis suve jooksul vaatamas käia suur hulk inimesi. Kahjuks filmiõhtutel, kus publikule pakuti kuut Tõstamaa kandis vändatud filmi vaatami-

seks, oli inimesi vähem. Näiteks lõpufilmi, Rainer Sarneti „Idiooti“ käis vaatamas vaid 6 inimest. See selleks, vaatajate arv sellegipoolest filmi kvaliteeti ja head sisu ei kahandanud.

Lisaks kinonäitusele oli mõisa kolmandal korrusel vaatamiseks üleval Kaili-Lotta Juhkami graafikunäitus „Truu valvur 2“, mis leidis nii teatripubliku kui teiste majas ringiliikuvate inimeste hulgast palju imetlejaid. Vallapäevade ajal oli nädalaks rahvale uudistamiseks üleval Epp-Maria Kokamäe kaunis maalinäitus, mille traditsioon loodetavasti ka tuleval aastal jätkub.

Etenduste ja näituste kõrval toimus mõisas hulgalt ekskursioone, korraldati paar uhket pulmapidu, viidi läbi laagreid nii kunstikooli lastele Tallinnast, looduskaitsjatele Maarjamaalt kui ka käsitööhuvilistele üle Eesti. Seega võib öelda, et tegemist jagus rohkem kui küllaga, sest inimesi, kes majast läbi käisid oli veelgi rohkem – kes tuli grupiga maja imetlema ja siis tellis ka toitlustuse, kes soovis vaid lihtsalt ööbida ning kes ostis pileti ja jalutas maja omal käel läbi.

Ühel juunikuu vaikselt kuid äärmiselt sääserohkel ööl toimus mõisas ka kummitusfotode pildistamis-sessioon, mille käigus osalejad õppisid kummituslikke fotosid tegema. Antud projekti teiseks tulemiks oli kooli värskel vilistlasel Sten-Ander Ojakallase fotonäitus mõisavaimudest. Vaimufotod olid üleval keldrikorrusel ning peale remonti eksponeerime neid jälle kuskil mõisa seintel.

Traditsiooniliselt oli mõisas avatud kohalike käsitöölise näitus-müük, kus sel aastal oli müügiks ehteid, puidutöid, kudumeid, heegeldisi, keraamikat, mereadrust potiümbriseid ja muudki. Müük läks päris kenasti ning käsitööhuvilistel on põhjust ikka tegutseda. Kut-

sume teid samas ülesse veelgi rohkem välja mõtlema ja –arendama mõisale ja kogu Tõstamaa piirkonnale eripärasemaid tooteid. Just selliseid, mis seostuvad siinkäinutele ainult ja üheselt Tõstamaaga.

Ükski asutus, mis töötab, ei saa hakkama ilma heade töötajateta. Tõstamaa tublid mõisatüdrukud olid sel aastal Laura Jõe, Agnes Janson, Triin Adler, Keiu Anderson, Karen Adler, Siiri Heindla, Liisa Randmaa, Teele Tõnison, Kaile Vahtmeister ja Marge Maruse, kes tervitasid saabuvaid külalisi, viisid läbi maja tutvustusi, teenindasid nii etendusi kui muid üritusi ja olid kenadeks reklaamnägudeks tervele mõisamajale. Lisaks neile aitasid majakraami ühes kohast teise tõsta Mihkel Kask, Manfred Muuga ning Janno Pavlov.

Töökorraldusi aitas mul neile jagada aga Kirsti Talu. Lillepeenraid soputasid Tiinu ning Stiina-Riin Saar, kelle säetud peenrad külastajatelt palju kiitust pälvisid. Mõisakülaliste täis kõhu eest vastutasid Mesike Jõgi, Katrin Martson, Kristi Raavik ning Ene Oidersalu – hea toit tegi paljude külaliste tuju kohe eriti heaks ja lahkeks.

Eraldi tänusunad aga Elli Terasele ja Kalev Martsonile, kelle valvsa pilgu all mõisauksed kas kinni või lahti said keeratud ning ripakil ja katkised asjad jälle korda ning tööle putitatud.

Lõpetuseks paar sõna ka majas käiva remondi kohta. Nimelt hakati augustikuus siis mõisamajja panema kesk-kütet, mis tähendab, et puuritakse seintesse aukusid, veetakse siiani torusid, paigaldatakse radiaatorid ning ehitatakse ka katlamaja.

Kõik tööd peaksid valmis olema 11. novembriks ning siis on maja soe ning loodetavasti paranenud ka ventilatsioon.

Kaunist sügist soovides,
Liina Käär

Seliste meierei sepikoda areneb

Möödunud aastal kirjutasin, et oleme hakanud arendama Seliste meierei sepikoda ning esimese tööna tegime korda sepikoda ruumide lagunenu lae.

Sel aastal oleme end aga edasi liigutanud ning Pärnumaa Kohaliku Omaalgatuse Programmi toel soetanud sepikotta suure hulga erinevaid tööriistu: sepaalasi, sepapihid, sepakruustangid, alasimeisliid jms. Lisaks soetati ka esimene osa sepikoda elektrikaablistest, sest vananenud elektrisüsteem vajab uuendamist.

Uue projektiga tuleb aga soetada veel ka ülejäänud osa kaablistest ja muid vidinaid, et elektrisüsteem kõik korda tehtud saaks.

Käesoleva projekti üheks olulisemaks osaks oli peale tööriistade ja kaablite soetamist aga sepatöö algkursuse läbiviimine. 17.-19. augustil toimus sepikodas esmane õppe-

Sepatöö algkursusel osalejad (vasakult): Ene Tamm, Toomas Tamm, Ardo Käär, Rando Rand, Jaan Pall, Gunnar Vares

päevade sari, mida juhendas professionaalne sepp Gunnar Vares (töötab meistrina Venuse Bastioni Sepikodas ning on sepatöö eriala õpetaja Pärnu Kutsehariduskeskuses). Kolmepäevase kursuse läbisid

edukalt viis õppurit: Rando Rand, Ardo Käär, Ene Tamm, Toomas Tamm ja Jaan Pall.

Kursuse jooksul valmis nende käte all mitmesuguseid asju: naelu, haake, uksekaunistusi ja käepidemeid.

Edasi on plaanis sepikoda ikka edasi arendada nii seda remontides kui ka sisuliselt ehk korraldada täiendavaid koolitusi ja viia läbi üritusi uudishimulikele.

Siit ka minu üleskute: kui kellegil on kodus vanu fotosid või muid materjale Tõstamaa vallas tegutsenud seppade ja sepikodade kohta, siis andke endast märku. Kogun kõikvõimalikke kirjalikke ja suulisi andmeid siinsete seppade elu ja töö kohta ning hea meelega jagan neid teadmisi edasi ka kohalikele inimestele ja külalistele.

Minuga saab ühendust kirjalikult liina@tostamaa.ee või telefonitsi 508 3834.

Liina Käär

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Meenutati kolhoosiaegu

7. juulil toimus 15. Tõhela kodukohapäev, mille alateemaks seekord „Ühismajandid Tõhelas“.

Päev sai avatuks kuulutatud rongkäigu ja lipu heiskamisega. Rahvamaja kõrval oleval parkimisplatsil oli külastajatel võimalik vaadata kolhoosiaegseid erinevaid masinaid jalgrattast lintraktorini.

Saalis toimunud infotunnil sai kuulatud kolhoosi asutamise ajalugu sinna kõrvalle teemakohaseid lugusid ja meenutati erinevaid võimukordasid.

Päeva jooksul toimusid

sportmängud, lastele erinevad tegevused, eriti populaarseks osutus Kaidi näomalingu nurgake, kus lapsed tekitasid lausa järjekorra.

Õhtupoole sai kontserdil kuulata kohalike ja oma valla laste esinemist, millele järgnes traditsiooniline loterii, kus auhindu jagus nii omadele kui ka kaugemalt tulnutele.

Tantsiti lõkettule valgel pea hommikutundideni.

Suured tänud kõigile, kes aitasid seda päeva meelde jäävaks teha.

Birgit Pere

Swedbank

Pangabuss

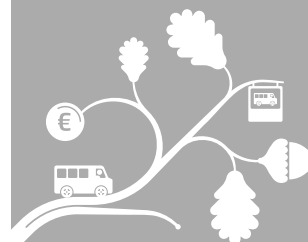
Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:

Tõstamaa
rahvamaja juures
kell 9.00–10.30

Varbla
A ja O kaupluse juures
kell 11.30–12.30

III ja IV kvartalis
20. september
4. ja 18. oktoober
8. ja 22. november
6. ja 20. detsember

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, sõlmida hoiuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega www.swedbank.ee. Lisainfot pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

XVI Tõstamaa vallapäevad

Tõstamaa vallapäevad toimuvad igal aastal augustikuu teisel nädalavahetusel. Sellel aastal juba 16. korda.

Avamine toimus reede õhtul mõisa ees meeleoluka agiitkavaga rahvatantsutrupilt Viies ratas, kus andsid omapoolse panuse ka Kalev Martson, Toomas Mitt ja Liisa Randmaa. Kava jutustas neljast aastapäevast, mis Tõstamaal täitunud ja meie elu mõjutanud: pasunakoori asutamist 120, elektrivoolu saamisest 50, kirikutorni varisemisest 40 ja valla omavalitsuse staatuse saamisest 20 aastat. Vallavanem avas vallapäevad optimistliku tervitusega ja tunnustas „Kauni kodu” konkursi võitjaid.

Jaak Elling võttis enda peale Tõstamaal 1981. aastal filmitud mängufilmi „Karge meri” näitamise mõisas suurel ekraanil, mis paljude jaoks tõi meelde põnevaid seiku filmitegemise aegadest.

Ermistu puhkeküla võttis vastu külalisi, kes soovisid vallapäevi avapeoga tähistada. Toimekas meeskond, kuhu kuulusid Madis Martson perega, Aare Sutt, Toomas Selge, Tiina Orm, Eha Kosenkranus, Urmas Mänd ja Tõnu Salu, andsid parima peo õnnestumiseks. Huvilised said külastada Lääne-Eesti suurimat roosiaeda, sõita paadiga järvel, maitsta kalasuppi, kuulata Raimo Soomre akordioni-

mängu, Mait Segeri perebändi You ja Tou kontserti ja poole ööni tantsida mõnusa kantriansambli Kannus saatel.

Laupäeva hommikul valitses keskalevis laadameeleolu, kus leidus igapäevaelu midagi. Noortekeskus võttis avasüli vastu kõiki, kes soovisid seda kaeda, mängida ja pannkooke süüa kõikvõimalike magusate lisanditega. Seda kõike vedasid Tõstamaa ja Väike-Maarjast meie vallapäevi nautima tulnud noored.

Rahvamaja saalides oli hulgaliselt põnevaid väljapanekuid käsitöökeskuses ja lapitööde ringis tegutsevate tublide meistrite tööd eesotsas Pille Martsoni ja Anu Randmaaga. Käsitööpoe- ja keskuses oli avatud töötuba nobedatele näppudele. Töökoja juures valitses aga meeste

maailm, kus Janek Tuulmees ja Madis Martson koos asjaarmastajatest sõpruskonnaga demonstreerisid imemasinaid ja -atribuute. Välja olid toodud meie meeste leiutised, mille efektiivsust oli võimalik nii proovida kui ka lihtsalt imetleda.

Mõisas avas tõstamaalaste poolt armastatud ja omaks saanud kunstnik Epp-Maria Kokamägi oma maalinäituse „Selle suve pildid”, mille puhul ootas kõiki kohvilaudkondiiter Helle Pihlaku saiakestega. Keldrikorraldusel tutvustas huvilistele Tõstamaal suvitav endine helirezissöör Jaak Elling oma koostatud põnevat näitust „Kino ajalugu esemetes”.

Näitustest sai veel imetleda Tõstamaa kooli värske vilistlase Sten-Ander Ojakallase

fotonäitust „Tõstamaa mõisa vaimud”, Kaili-Lotta Juhkami graafikanäitust „Truu valvur 2” ja väikest väljapanekut põlledest läbi aegade. Madis Veskimägi filmis koostöös paljude vallaelus tähtsat rolli täitvate inimestega dokumentaalfilmi „Tõstamaa vald 20”, mida oli võimalus vaadata suurel ekraanil. Selle filmi sisu on olulise tähtsusega meie valla kroonikas nii mineviku kui tuleviku jaoks.

Tõstamaa kirikus paitasid meie kõrvu ja meeli lauljad Tanja Mihhailova ja Mikk Saar, kitarril saatis neid Karl Kanter. Paljude jaoks oli imekspandav artistide istuv esinemisviis, kuid see ei seganud muusika jõudmist kuulajateni. Hea, kui meie juurde on nõus esinema tulema artistid, keda võib näha-kuulda ta-

vapraselt suurtel lavadel ja võimsate orkestrite saatel.

Rahvamajas mängis meie näitetrupp (Õie Jaansoo, Moonika Adler, Liina Käär, Carmen Maantoa, Önnela Lees, Eino Nõmme, Enn Martson) Külli Janson'i lavastatud A. Liivese 2-vaatuselist komöödiat „Minu neli naljakat tüdrt“, mis tõi kokku üllatavalt suurearvulise publiku.

Laululaval toimus rahvapidu koos legendidega, kelleks kutsusime kultuursambli Fix ja legendaarse diskori Märt Rannamäe. Pidu ja meeolu oli mõnus ning kestis hommikuni.

Erilised tänusõnad kolmele võimekale mehele: Urmas Reinfeldtile, kes tegi ennastalgavalt heli- ja valgustehniku rasket ning keerulist tööd kõigil vallapäevade üritustel; Andres Hirvelale, kes hooldis selle eest, et esinejatel oleks laululaval korralik lava ja helivõimendus; Toomas Mõttele, kes jäädvustas nii fotode kui videofilmina vallapäevadel toimunu.

Pühapäeva keskpäeval koguneti rahvamajja vallapäevade lõputseremooniale, kus tore da meeolu löi meie armas folkloorirühm Vokiratas. Koduloouuriija Vaikke Hang tutvustas nii sõna kui väljapanekute läbi tõstamaalastele nende suurkujusid kaugest minevikust.

Spordiklubilase Toomas Rõhu eestvedamisel toimus soovijatele rannavolle Merelaiu puhkekülas koos sealsete meremõnude ja vallapäevade lõpusupiga.

Suur valla buss täitus Manija laulupidulistega, sõitsime

Munalaiu sadamasse ja sealt edasi praamiga Tukulaiu sadamasse, kus võttis laulupidulisi vastu hea Manija rahvas ja Pärnust pärit Lauluselts Mõnusalt. Laulupidu oli tõeline ja rõõmutoov. Saateks olid klaver, 4 akordionit, jauram ja kitarr. Täiel rinnal lauldi armastatud laule ja tundi elust mõnu.

Õnneks valitses kõigil kolmel päeval päisepaisteline ja kuiv ilm.

Püüame alati vallapäevi korraldada nii, et soovijal oleks võimalus osa võtta kõigist sündmustest, sest ainult nii saab õige ülevaate sellest, mida kavatsetakse. Kriitikal ei ole siinkohal kohta ning sügavat kummardust väärivad kõik, kes omalt poolt panuse selle nädalavahetuse õnnestumiseks andsid.

Kõigi tegijate nimel
Önnela

Hea Tõstamaa rahvas! Kes on piltidel?

Möödunud aegade meenutamine, fotode ja dokumentide kogumine ning kirjasõnas talletamine on põnev ettevõtmine. Nii saab võrrelda erinevaid ajastuid ning väärtustada varremtehtut. Oma erialast lähitult tunnen sügavat huvi Tõstamaa meditsiini ajaloo vastu.

Senikogutud materjal on saadaval kodulehel: www.tervis.tostamaa.ee, sealt valida Tõstamaa meditsiinilugu. Erinevad arstid, õed, velskrid ja hooldajad on oma tööd teinud suure kohusetundega ja see kohustab nende tehtut talletama püsivamalt.

Arhiividesse jõuab kahjuks vähe materjale, seetõttu on kuldaväärt kesk- ja vanemaaliste meenutused meedikute, apteekrite, fotod inimestest ja raviasutustest, olemasolevad säilinud retseptid, saatekirjad jt meditsiinilised dokumendid.

Kellel on midagi sellist kuskil sahtli või kapipõhjas siis soovin nendega tutvuda ja nõusolekul teha koopia.

Olemasolevate andmete alusel on Tõstamaa piirkonnas töötanud järgnevad arstid: Terteff 1920-1925; dr Kallas 1926-1932; dr Ernst Beckman 1932-1941; dr Nora Toots 1941-1944; dr Vaba 1944-1948; dr Galina Krasovskaja 1948-1951; dr Orzanski 1951-1952 (võimalik, et see mees oli liba-arst, kasu-

tades varastatud dokumente); dr Lilli Paalberg 1952-1955; dr Väino Sermat 1955-1961; dr Kaja Lodi abielludes Alliksoo 1961-1972; dr Maris Amjärv abielludes Altmäe 1975-1995; dr Madis Veskimägi 1996... .

Väga ootan meenutusi erinevatest meedikute, nende tööst, huvitavatest vahejuhtumistest ja ka legendidest. Küllap võin ka ennast siia ritta asetada, olen nüüdseks 16 aastat Tõstamaal arstina töötanud.

Eriliseks huvipakkuvateks teemadeks on dr Sermati poolt muretsetud röntgeniparaadiga tehtud uuringud, kasutatavad vere ja uriiniproovid 1950-1990, väikekirurgilised protseduurid läbi aegade, tavatööajavälised pöördumised, sünnitusabi, erakorralised seisundid, kus meedik päästis elu.

Head inimesed. Kes tunneb, et saab aidata mälestuste kogumisel, siis palun andke endast teada telefonil 523 0445 või 449 6003 (soovitavalt õhtupoole), e- posti aadressil madis@tostamaa.ee või saatke sõna tervisekeskusesse.

Tulen külla ja vestleme pikemalt. Proovime koos kirja panna iga meediku-sanitari, õe ja arsti portree inimese ja meedikuna, võrtsidades seda huvitavate ja heatahtlike vahejuhtumite ja legendidega.

Madis Veskimägi

RAHVAMAJA TEATED

EAKATE KLUBI kutsub kõiki huvilisi selle sügise esimesele kohtumisele Tõstamaa rahvamaja kolmapäeval, 12. septembril kell 11. Klubi eestvedaja Lia Vesik (tel 528 7043)

Tegevust alustavad ringid:

MUUSIKASTUDIO LASTELE JA NOORTELE -

juhendaja Önnela Lees (tel 523 6350) (*laulmine, klaveri- ja kitarrimängu algõpe, bändikool*).

Tule, lepime sinu prooviasjas kokku 17. - 18. septembril kell 13 - 17

pühapäeval, 7. oktoobril kell 11 **LAPITÖÖRING** (käsitöökeskuses) - juhendaja Pille Martson (tel 523 0820)

esmaspäeval, 8. oktoobril kell 11 **folkloorirühm Vokiratas** - juhendaja Önnela Lees

reedel, 12. oktoobril kell 19 **segarahvatantsurühm Viies ratas** - juhendaja Pilvi Kase (tel 5 695 2764)

reedel, 12. oktoobril kell 19 **naisansambel Reedene rõõm** - juhendaja Önnela Lees

Oodatud on kõik endised ja uued huvilised!

Teistmoodi Soome

Edela Soomes asub selline koht, mida kutsutakse nimega Archipelago. Keerulise nime Archipelago all mõeldakse iseenesest Turu linnast edela suunas asuvat Turu saarestikku (Turun Saaristo). Turu saarestikus on kokku üle 20 000 saare.

Siinsed saared on enamasti väikesed ja kivised. Merelainete ja tuule toimel on need ajapikku omandanud ümara ja sileda vormi, mis on kaetud tuulest vibus mändidega. Loodus on siin taimestiku ja loomastiku poolest küllaltki varieeruv.

Kevadel saabub saartele suurtes kogustes rändlinde. Suvel puhkevad öide puisniidud. Kalarohkus meelitab kohale palju õngemehi, kellest osad tulevad ka Eestist.

Saarestiku lõunaosas asub 500 km² suurune Archipelago rahvuspark, kuhu kuulub enam kui 2000 saart.

Erinevalt Eestist paikneb siin lõviosa kaitstavatest aladest ilma asustuseeta piirkondades. See teeb kaitse korraldamise iseenesest natuke lihtsamaks, kuna on vähem konflikte looduse ja inimese vahel. Rahvuspargi haldamise eest vastutab Metsähallitus, kes on siis meie mõistes kombinatsioon RMK-st ja Keskkonnaametist.

Rahvuspargi loodusliku väärtuse tõstmisele aitab kaasa niitude hooldus ja karjatamine. Ka on hakatud tegelema roo niitmise, mille juures on appi palutud suurema kogemuse tõttu spetsialistid Eestist.

Pidevalt otsitakse uusi viise, kuidas lõigatud roogu saaks millekski ära kasutada. Rahvuspargi niitude hooldusel on hakatud üha rohkem vabatahtlikku tööd kasutama.

Näiteks võimaldab Metsähallitus vabatahtlikel minna tasuta elama mõnda saarel asuvasse majakesse, mille eest vastutasuks hoolitseb vabatahtlik seal loomade karjatamise eest. Lisaks on avastatud uus huvitav turismiharu.

Kaljistel saartel kasvavad enamasti kidurad ja kõverad männid. Foto: Kadri Linder

Nimelt on võimalik Metsähallituselt rentida näiteks nädalaks ajaks hästi asustusekaugesse ja metsikusse kohta üksikule saarele elamine. Seda aga mitte niisama, vaid seal elades peab loomadele heina tegema jms eest hoolitsema. Nädal aega elamist sellises kohas maksab üllatavalt 350 eurot. Vaatamata kõrgele hinnale on ka Metsähallituse enda imestuseks sinna koguaeg tahtjaid ja järjekord on nõuke taga.

Sarnaselt Tõstamaa Sorgu saare ja osade laidudega on Archipelago rahvuspargi osadel saartel ning veealadel lindude pesitsusajal viibimine keelatud. On alasid, kus viibimine on keelatud aastaringiselt. Ega nendele aladele eriti kedagi ka ei satu, kuna selleks peab sõitma oma paadiga asustusest suhteliselt kaugele.

Archipelago on iseenesest suhteliselt hõredalt asustatud. Paljud elamud on suvekoduks natuke jõukamatele Helsingi linna elanikele.

Kohapeal elajatele pakub igapäevast leiba enamasti põllumajandus ja üha tähtsamale kohale tõusev turism. Vä-

hem tegeletakse kalanduse-, puidu töötlemise- ja muude tootmistega.

Kuna põlluks sobivat maad on vähe on üldiselt kõik vähegi lamedamad maatükid põllumajanduslikus kasutuses. Enamasti kasvatatakse erinevaid teravilju. Põllud iseenesest on väga väikesed ja ebamäärase kujuga.

Ei ole sugugi ebatavaline kohata vaid paarituhande ruutmeetri suuruseid põlde. Võib ette kujutada kui keeruline on kohalikul põllumehel selliste väikeste põldudega opereerida.

Inimeste arvukus üldiselt sealses piirkonnas kulgeb vähenemise suunas nagu ka Eesti maapiirkondades.

Kuigi viimasel ajal võib natuke märgata ka osade noorte perede maale tagasi kolimist. Seda on võimaldanud interneti ajastu, sest paljud töökohad on sellised, mida saab ka linnast kaugemal täita (näiteks raamatupidamine, veebikujundus jne).

Huvitav, kas sellist väikest maapiirkondadesse tagasi kolimist on ka Eestis märgata?

Üleüldine poliitiline otsus on olnud soodustada inimes-

tele Turu saarestikus elu jätkamist. Selle jaoks on näiteks saarelt saarele pääsemiseks praami pilet tasuta. Varemalt oli see tasuta vaid kohalikele elanikele, kuid kuna EU leidis, et see peab kõigile võrdne olema, siis otsustati sõit teha kõigile tasuta.

Mitte nii hea uudis riigile, kes maksab teede haldamise rahast 47 % praamiliiklusesse. Kuid samas, eks ole soomlaste rahakott ka natuke suurem. Seda ilmestab hästi juba see, kui palju on igal pool mere ääres väga kalleid jahte ja kaatreid näha.

Tasuta praamisõit on aga ääretult hea uudis turistile, kes planeerib Archipelagosse tõelist elamust saama minna.

Paljud on Soomes käinud, kuid sellist Soomet pole näinud. Soovitan teil seal kindlasti ära käia. Sinna on küllaltki lihtne auto või bussiga reisi planeerida. Turistile on tehtud igasugune info hästi kättesaadavaks ja seal saab igauks täiesti iseseisvalt hakkama. Huvi korral leiate lisainfot www.saaristo.org.

11 kuud teisel pool ookeani

Vahetevahel on vist kõik inimesed iseendaga pahuksis. See rahulolematumus ajas mind liikvele. Erakordne võimalus elada 11 kuud Kanada Ontario osariigi suurimas linnas Torontos sai teoks tänu mu lahketele sugulastele ja mu enda kallitele lastele. Kogusin aasta aega raha ja julgust ning lendasingi.

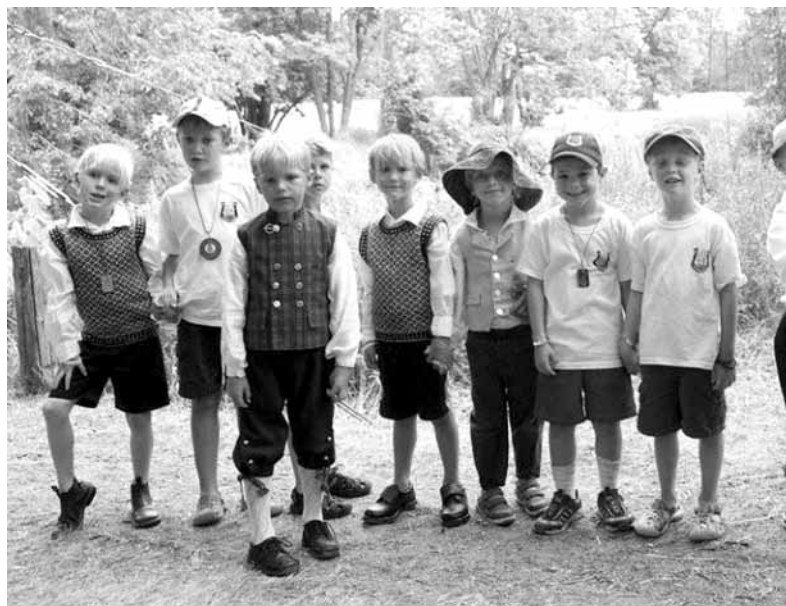
Kaks korda Aerosvitiga üle Atlandi

Oma teekonda alustasin 9. augustil 2011 Riia lennujaamast Air Baltic'uga Kiievisse. Seal istusin-kõndisintukkusin transiitlendude pooleliolevas ootesaalis 6 tundi ja asusin siis Ukraina firma Aerosvit lennuki pardale. Ma ei kohanud Kanadas ega Eestiski kedagi, kes oleks sellest firmast midagi kuulnud. No muidugi oli mu valiku põhjuseks odavaim piletihind.

Kuna tulin 11 kuud hiljem

sama marsruuti mööda tagasi, julgen Aerosviti soovitada. Tagasiteel ütles mu juhulik pinginaaber Stepan, et kasutab ikka seda otseliini kodusel külas käimiseks. (Vahemärkusena: Stepan on Kanadas elanud 22 aastat, räägib laimatu inglise keelt ja on üks umbes miljonist ukrainlasest Kanadas. Ainuüksi Torontos pidi olema neli suurt ukrainakeelset kooli ja lugematul arvul kirikuid.) Kiievis üheksa tunni pärast maandudes selgus, et ootesaali remont on aastaga lõpetatud, möödunud aegade stiilis kivipannoo vapralt lenduriga seinale kinnitatud ja veepudeli hinnale 50 eurosentit lisatud. Jättsime Stepaniga südamliselt jumalaga.

Ainult kolme tunni pärast istusin Riia lennukis ja magasin 7tunnise ajavahe und. Miski pole kunagi aeglasmalt läinud, kui passikontrollisaba ja kohvrite läbivalgus-

Eesti poisid Jõekääru lastelaagris.

tamine Riias. Taaskohtumine oma lastega jääb mulle eluks ajaks meelde ja paneb veel tänagi südame kiiremini põksutama...

Toronto Village'd ja värvid

Toronto on väga roheline linn. Esimest korda lennujaamast ära sõites uskusin, et see mets peaks nüüd ehk varsti lõppema. Tegelikult polnudki me kuigi kaugel kesklinnast. Läbi linna jookseb kaks jõge, Humber ja Don. Nende orud ja hiiglaslik Ontario järv koos saartega moodustavad väga suure parkide võõndi, kus on matkarajad ja mitmekesiseid puhkevõimalusi.

Kogu linn jaguneb naabruskondadeks (*neighbourhoods*), mille elanikud hoiaavad omavahel kokku ja hoolitsevad oma kodukandi toetamise eest. Minu naabruskond kandis nime Bloor West Village and High Park. Tihti käisin ka Little Italy ja aasta lõpuks olin tuttav peaaegu kõigi 19 linnaosa ja ka Toronto lähiümbruse piirkondadega.

Põnev oli vähehaaval tundma õppida, kuidas linnas elu kulgeb. Väga lihtne transpordiskeem sai ruttu selgeks ja linnatranspordi kuupilet (metropass) aitas mu avastusretki

läbi viia. Toronto metro (subway) muutus mu lemmikuks. Tuhanded igat värvi inimesed, kes seda töölkäimiseks kasutasid, andsid aimu, milline võiks olla tulevikumaailm. Tundmatud keeled ja eri rassistid istusid sõbralikult külje kõrval. Kogu aasta jooksul ei näinud ma ühtki tige-dat pilku mitte kellegi poole. Inimesed astuvad meelsasti naabriga vestlusse, on väga viisakad ja sõbralikud.

Muidugi nägin ka suurlinna pahupoold, kerjuseid ja kodutuid, ning kuulsin uudistes mõrvadest ja teistest kuritegudest. Mul ehk vedas, sest ma ei tundnud kordagi hirmu ega saanud ka halva kohtlemise osaliseks. Siiski, üks kord oli vagunis üks jutukas purjus mees...

Toronto tänavad ehmatavad kord nädalas mitte kõige parema aroomiga. Nimelt veetakse siis kõnniteeservale oma prügikastid. Prügiauto tühjendab need ringi sõites oma kõhtu ja mehed heidavad tühja kasti maja ette tagasi. Igal linnaosal on oma prügipäev, mille eest kodanikud maksma ei pea. Teeveerde pannakse muugi ülearune kraam, vahel lausa nurgadiivan või kõrge puhvetkapp.

Rattaraamiga linnaliinibuss.

Kellele meeldib, võib selle ära viia.

Vahel korraldab mõni pere või tänav nn garaazimüüki, kus peredele kasutu kraam mõne dollari eest uue omaniku leiab. See on lõbus ja kasulik ettevõtmine. Sõitsin palju ka linnaliinibussiga. Bussid pole eriti suured ja nende nina küljes on ka jalgrattaraam. Seda kasutati usinasti, sest jalgrattureid on väga palju. Mõind üllatas ainult, et enamik neist ei kasutanud üldse mingeid helkureid. Vaesed autojuhid – rattaga must mees mustas öös ilmub äkki täpselt autotulede valgusvihku. Õnnetusi juhtus üpris palju. Bussijuhtide ja teiste teenindajate tööd hinnati kõrgelt ja neisse suhtuti lugupidavalt. Tore oli ütelda linnaliini bussijuhi väljumisel: "Thank you, sir!"

Bussiaknast paistsid ka professionaalsed koertejalutajad. Loendasin kõige rohkem kümme väikest koera ühe jalutajaga, suuri oli nii neli-viis. Vahel läksid koerad omavahel kiskuma ka ja siis oli küll näha, kui heade koerapsühholoogidega oli tegemist.

Kord vuras kohutava kiirusega mööda eakas naine ratastoolis, üks väike poiss seismas tema ees, teine taga.

Võibolla viis vanaema lapsi kooli? Loomad ja lapsed olid üleüldse eriseisundis: suukorve ma ei näinud ja lastele naeratasid alati kõik.

Lõbusaid pilte tänavatelt oli veelgi: pidžaamas memmeke kõnniteel hommikuvõimlemist tegemas; plastmassist lillellesse uppud terrass; itaallased, kes kõigile möödujatele veini pakkusid; jalgratastel lõbusad politseinikud; keset söiduteed hokit taguvad poisikesed, autod viisakalt ootamas, kuni värv löödud saab; uju-mispükstes šokolaadilapsed sooja paduvihma ajal suuremaid porilompe otsimas; väike tundmatu tüdruk, kes vastu tulles sulle lihtsalt niisama otse silma vaatab ja laialt naeratab...

Muskoka – Kotkajärve - Estonian Road

Kotkajärve Muskokas on maailma ilusaim paik: kõrged kaljud järvede kaldail, võimsad okas- ja lehtpuud, väikesed vöötoravad ja koolibrid, kilpkonnad, pardid ja kaurid. Muskokasse tuleb sõita umbes kaks tundi Torontost põhja poole ja seal on Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsile kuuluv maa-ala, kuhu viib Estonian Road.

Olen selle kohaga seotud oma kadunud lelle Heino Jõe ja tema pere kaudu. Igal aastal augustikuus korraldatakse Kotkajärvel nädalapikkune Metsaülikool, millest ma eelmise aasta augustis ka osa sain. Tänavune lõppes 26. augustil. Metsaülikool on legendaarne. Juba nõukogude ajal käisid seal salaja ka mõned kultuuritegelased Eestist. Nüüd on igal aastal külalisi siit palju.

Mina kuulsin väga huvitavaid loenguid ja osalesin töötubades, matkasin metsas ja harjutasin kanuusõitu, proovisin vöökudumist, hüppasin igal vabal hetkel järve ja saunatasin põhjalikult. Kogu nädalase Metsaülikooli töökeel oli eesti keel! Järgneb

Triinu Pert

Mõttepudemeid

Ühes Lõuna-Eesti vallas korraldati vallaelanikele küsitlus – paluti nimetada kolm inimest, kes on enim panustanud oma kodukoha arengusse, kes on millegi hea, ilusa, erakordsega silma paistnud.

Miks küsitlus ette võeti, kuidas saadud tulemiga edasi toimiti, seda täpselt ei tea, ehkki võib aimata. Igal juhul on mõttel jumet. Kuidas meie vallas vapimärgi kavaler selgub, ka ei tea, kuid kõik aunimetuse pälvitud on igati väärikad seda tiitlit kandma.

Kui minult küsitaks meie kandidid kolme olulist inimest, valiksin järgmiselt:

1. Toomas Rõhu – vallavanem, kelle nõul ja jõul kohapealsed asjad aina ülespoole rühivad; sportlik ja võimekas juht, keda koduvallas toetatakse ja usaldatakse.

2. Madis Veskimägi – pearearst, kellelt kolleegid mõõtu võtavad, kelle loodud teravisekeskus mahub vabariigi parimate sekka; mõistev ja tark tohter, andekas foto- ja filmimees.

3. Liina Käär – muuseumi hea haldjas, nutikas projektkirjutaja, kultuurielu toetaja, reisigurmaan, kelle ettevõtmistest ja muljetest teistelegi jagub.

Aga tema? Ja tema? Vaevata võiks nimetada umbes paarkümend sädainimest, kuid kaup oli kolm.

Kord küsis endine kol-

leeg minult, et kuidas ma seal kolkas elada saan. Küsimuse niisugune rõhuasetus tundus väga kohatu ja jäi hinge kriipima.

Kolkas? Pealinnast kaugel paik on ääremaa, kolgas. Paraku on kolka mõiste rahvasuus halvustava nüansi külge saanud. Niisugust määratlust Tõstamaa kindlasti ära teeninud pole.

Tunnistan, et tunnen puudust sisukast teatrietendusest, heast kontserdist, elamuslikust kunstinäitusest...

On selge, et maa- ja linnael on erinevad, mõlemal omad plussid ja miinused. Tihti võib lugeda/kuulda noortest maale asunud peredest, kes on oma uue eluga väga rahul. Aeg ja olud on sundinud tegema valikuid. Suurepärase, kui otsus õige osutus.

Kui on kaunis loodus, koduõue hommikune puhas kastene muru paljaid varbaid hellitamas; hea kirjandus lugemiseks; kui on mõnusad inimesed, kes tahavad ja suudavad enda ja teiste elu maakohas elamisväärseks muuta, siis kompenseerib see linnaelu võlud. See on suur rikkus. On ju? Ja nii võib ka kolkas (head mõttes) elada.

Just niisugune paras paik on Tõstamaa. Eelkõige aga tõstamaalased, kes vallale ilme annavad ja kelle hulgas on uhke olla.

Helja Sutt

B-kategooria autojuhtide õppegrupi esimene kogunemine 15. septembril kell 8.15 Tõstamaa Keskkoolis.

Teooriaõpe laupäeviti algusega kell 8.00.

Täpsem info kursuse töökorralduse ja maksumuse kohta Valev Randmäelt tel 524 2282

Esimesed Pärnumaa Bändikoolide Päevad toimusid Tõstamaal

10.-12. juulil oli kogu Tõstamaa rahvamaja noorte muusikute laagrikoduks.

Laagriplaane hakkasin koos Lavassaare bändikoolide juhendaja Rivo Kajoga mõtlema juba kevadel, sest vajadus suvevaheajal süvendatult muusikaga tegeleda on oluline iga õpilase jaoks. Vesteldes noortega selgus, et huvi teiste bändikoolide noortega kohtuda on suur.

Meiega ühines väga tänuväärse abijõuna korraldamisel Lavassaare vallavanem Ene Täht. Teades, et Pärnumaa vähemalt 9 vallas on olemas erinevad bändikoolid ja nii saigi levitatud laagrikutset ka laiemalt. Tagasiside tuli juba õige varsti ja osalemise soovi avaldas 40 noort vanuses 10 kuni 18. Kilingi-Nõmmest, Lavassaarest, Kihnust, Jõõprest,

Häädemeestelt, Koongast ja Tõstamaalt.

Korraldajateks olid Lavassaare vald, Tõstamaa vald ja MTÜ Pärnu Blues. Toetajateks Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja vallad, kust noored pärit.

Kolme päeva jooksul toimusid õpitoad ja kokkumängud küllaltki rutakas tempos, sest aega oli vähe ja põnevust jagus. Otsustasime selgeks õpida 6 seni proovimata lugu, kus igaüks sai harjutamiseks oma osa bändis. Võrratu töö tegid ära juhendajad: solistide ja klahvpillimängijate juhendaja Krista Tiitmaa (Imaveri Põhikooli huvijuht, õpetaja, muusik, helilooja, lavastaja jpm.), akustilise kitarristide juhendaja Üllar Kallau (Pärnust, kunstnik, õpetaja, muusik jpm.), elektrikitarristide juhendaja Kait Kallau (Pärnust, muusik, õpetaja jpm.),

trummarite juhendaja Raivo Tammoja (Audrust, muusik, õpetaja jpm.), basskitarristide juhendaja Rivo Kajo (Lavassaarest, muusik, õpetaja jpm.).

Kõigis organisatoorseses küsimustes oli mulle asendamatuks abiliseks Teet Treier Imaverest, kelle noored ristasid „laagri isaks“. Toite valmistas Moonika Adler ja tühja kõhu tunnet ei kurtanud keegi.

Õhtuti nautisime koosolemist ja vaba aega. Esimesel õhtul võttis meid vastu Ermistu puhkeküla, kus saime ujuda, paadiga järvel mitu head sõitu teha, lõkke ääres kogu laulikute läbi laulda ja omatehtud hamburgereid süüa. Teisel õhtul saime nautida Sutirannas valla suvila õuel lõkkemõnusi ja kuulatsime üllatuskülalise Pärnu muusiku Ivo Orav'a (ansamblist The Belka) kontserti, mille ta andis efektselt suvila katustelt.

Laagri lõpus, kolmanda päeva õhtul, andsime rahvamajas rohkearvulisele publikule kontserdi. Kuulama tuli palju kohalikku rahvast, aga ka laagriliste omakseid. Kõigepealt astusid üles bändikoolid oma repertuaariga. Nii astusid lavale: Kilingi-Nõmme tüdrukute bänd Stargirls Andrei Osipov'i juhendamisel; Tõstamaa bändid Yleele syndinud ja Nonsense Önnela Leesi juhendamisel; Lavassaare bänd Kõrvavaikus Rivo Kajo juhendamisel; Kihnu poisid Kevin ja Raigo, keda on juhendanud Raino Laine ning Seliste lõõtsapoiss Rein Pihelgas, kelle esituses kuulsime lugusid nii üksinda esitades kui Kihnu poistega koos.

Kontserdi teisel poolel

esitasime laagris õpitud uusi suurvorme, kus mängisid koos erinevate bändikoolide noored. Olgu siinkohal nimetatud, millede esitamisega ühiselt hakkama saadi: rahvaviisi „Savikoja venelane“, Ülo Vinteri „Kord õige ammu“, L. Lass ja E. Liitmaa laul „Kodu“ (tunnusmuusika saatel „Kodutunne“), ingliskeelne noorte lemmiklaul Bruno Mars'i „The Lazy song“, ansambel The Archies'ilt pärist loo „Sugar, sugar“ eesti keelne versioon „Suvi“ (tõlkinud ja esitanud Jaak Joala) ja U. Naissoo „Nüüd astub hobu omapead“. Juhendajate punt valis enda väljendamiseks ansambel Singer-Vingeri loo „Jää jumalaga, puberteet“. See sobis ka sümboliseks Pärnumaa Bändikoolide Päevade lõpusignaali.

Mälestuseks kontserdist sai iga laagris osaleja endale suurepärase kvaliteediga videojäädvustuse dvd näol, mille filmis ja teostas Madis Veskimägi.

Muljed kogu ettevõtmisest on kõigil head. Noored õppisid palju uut muusika esitamisel, kokkumängu tõi desid, kontserdi korralduses vajalikke teadmisi, helivõimenduse õigesti kasutamist, esineja eetikat ja palju muud, mis kuulub muusiku elukutse juurde.

Osaliste kogemused ja võimed muusika tegemisel olid väga erineva tasemega, kuid andekate juhendajate abiga leiti enda jaoks nii midagi uut kui ka võimalusi väljenduseks.

Järgmiseks aastaks tehakse juba plaane. Kohtume samal ajal Lavassaares!

Önnela Lees

(üks laagri korraldajatest-juhendajatest)

Pindi Kinnisvara/ERI Kinnisvara on suurim kinnisvarabüroo Eestis!

KUTSE

Oled oodatud **tasuta** kinnisvara nõustamisele:

**21.septembril 2012 Tõstamaa rahvamajas
kell 12.00 - 15.00**

Kontakt: Kaido Kaljuste, 512 3103, kaido.kaljuste@pindi.ee
Krista Nõmm, 515 8425, krista.nomm@pindi.ee

Pangandusalast nõu annab:

Hessi Veri, tel 888 6469, e-mail: hessi.veri@swedbank.ee

Koostöös:

Tule ja leiame parima lahenduse!

www.pindi.ee

www.eri.ee

Ostan **nõukogudeaegseid** remonti vajavaid
põllumajandusmehhanisme ja
transpordivahendeid.
Info telefonil 504 3660

10 TUNDI KULDSET PIDU algusega kell **13:00**
22. septembril Maria talus
OKTOOBERVEST

13.00 Avamine, rahvatantsu trupp „Jõõpre Vallatud“
 13.30 Pasunakoor „Õnn Tuli Õuele“
 14.00 Tõuhobuste näitus - Eesti raskevehobused
 14.30 Rahvatantsu trupp „Jõõpre vallatud“
 15.00 Tõuhobuste näitus - Tori hobused
 15.30 Pasunakoor „Õnn Tuli Õuele“
 16.00 Tõuhobuste näitus - Eesti hobused
 16.30 O. Kõrrevic Orkestar
 17.00 Kollektiiv „Bierbrauchen und Bratwurst Blechblaser“
 17.45 O. Kõrrevic Orkestar
 18.15 Kollektiiv „Bierbrauchen und Bratwurst Blechblaser“
 19.00 Rahvatantsijad
 19.15 Kollektiiv „Bierbrauchen und Bratwurst Blechblaser“
 20.00 Rahvatantsijad
 20.15 Elmar Trink ja Piccolo Folk
 21.00 Rahvatantsu trupp „Tõstamaa“
 21.15 Elmar Trink ja Piccolo Folk
 22.00 Rahvatantsu trupp „Tõstamaa“
 22.15 Elmar Trink ja Piccolo Folk
 23.00 Lõpetamine

KÕPU KÜLA
 Tõstamaa vald
 PÄRNUMAA
www.maria.ee
 tel. 447 4558; 444 3412

ÕLUT IKKA HEA!
 Pilet 5 € / täiskasvanu

KUHU MINNA

SEPTEMBER

Reedel, 21. septembril kell 20 Tõstamaa rahvamajas teatrietendus „NURGATAGUNE SAAR“ Tornimäe näite seltsi esitus.

Laupäeval, 22. septembril kell 13 – 23 Maria Talus suur õllepidu OKTOOBERVEST. Esinevad rahvatantsurupid Jõõpre vallatud ja Viies ratas, pasunakoor Õnn tuli õuele, O. Kõrrevic Orkester, kollektiiv Bierbrauchen und Bratwurst Blechblaser, Elmar Trink ja Piccolo Folk. Näha saab ka tõuhobuste näitust „Tori hobused“ ja „Eesti raskevehobused“. Pileti hind täiskasvanule 5 eurot, lastele tasuta. Info, laudade ja majutuse broneerimine tel 444 3412 või e-mail: sales@maria.ee.

OKTOOBER

Laupäeval, 13. oktoobril XIX Tõstamaa jooks.

NOVEMBER

Laupäeval, 10. novembril Iõikuspidu Tõhelas.

Laupäeval, 17. novembril Tõstamaa rahvamajas 39. Tõstamaa karneval.

Laupäeval, 24. novembril Manijal kadritrall.

Cotze söögimaja E - N 12 - 17
 talvised R - L 12 - 17 ja 21 - 24
 lahtioleku ajad: P 12 - 17

Olete oodatud!

TORNIMÄE NÄITESELTS ESITAB:

„NURGATAGUNE SAAR“

ALGALLIKAS : A.KIVIRÄHK „ULJAS NEITSI“

TÕSTAMAA RAHVAMAJAS

reedel, 21. septembril kell 20.00

OSADES: Inгла Leis, Anne Kallus, Helle Maidla, Urve Sepp ja Ivar Viil

Lava taga valvab seljatagust Lea Peet ja laval mööbeldab Anne Kallus

Kõike seda juhib **HELJE BASIHHINA** (Provintsiteatripäevad 2012 PARIM NAISNÄITLEJA)

PILET SUUREL INIMESEL 3 EUROT JA LAPSEL 2 EUROT

Augustikuu Juubilarid

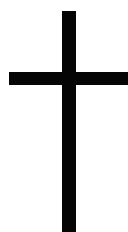
NAIMA RIIS 87
JAKOB SUTT 85
INGRID TAAL 83
UUDU KIIRATS 82
EFELINE LIIV 81
LIIVI PULK 80
EIMAR RAND 80
MARIA PÕLTSAM 79
MÄRT JANSON 76

AIMA NURM 75
LEIDA RAND 74
ÕIE JAANSOO 74
TIIU AASAMETS 74
AIMI PULK 74
JAAN LEAS 74
ELVI JÕGI 73
ARDA TÕNISMAA 72
HELJU JÜRGENS 71
VELLI RIIS 70
IDA VESTMAA 65
ÕIE RAIST 65

Septembrikuu Juubilarid

VEERA KIIRATS 90
HELMU UDU 89
LEIDA GRAHV 88
ZOJA VEREŠTŠAGINA 86
ARNOLD NURM 86
HELJU SIINNE 81
LEIDA METSA 81
LAINE LAAN 80
ESTRA TSILK 80
HELGA RANDMAA 79
HILLAR-KONSTANTIN PIRSI 79

SALME NIITVÄHI 79
ERIKA-ELENE ANSU 79
LAINE TAGASAAR 79
ELGA RAND 78
EVI LAANEMETS 77
LAINE PALUSALU 76
MEELI SUTT 75
ARVO LANKUS 74
ELJU SIINNE 72
VALVE RANDMÄE 71
HELMU VAINULA 71
ÕIE KLAATS 71
REIN KÜTT 71
SILVI TOMSON 70
ARNE SUTT 65

MART KAROTAM
23.03.1952 – 28.07.2012
ENDEL METSAMÄGI
05.10.1942 – 20.08.2012
EDUARD PÄÄSTEL
16.03.1955 – 28.08.2012
HELJU TÕNISSOO
21.09.1933 – 25.08.2012
LUULE KURN
26.01.1936 – 26.08.2012

Kaastundeavaldus

Jäame kurbusega meenutama alati
muhedat ja abivalmis
MART KAROTAMI

Avaldame kaastunnet
Liiale lastega ja omastele.

Töökaaslased kauplusest